

**Addendum
Nederlands in het kader van Leren en Burgerschap
april 2007**

**Addendum bij het brondocument Leren en Burgerschap
verbonden aan de eerste generatie kwalificatiedossiers 2007-2008**

Inleiding

De beheersing van de Nederlandse taal is een elementaire vaardigheid om als burger in de samenleving te kunnen functioneren en om door te kunnen stromen naar vervolgoopleidingen. Daarom wordt vanaf 2007-2008 van alle deelnemers die starten¹ met experimentele opleidingen vereist dat zij een basisniveau Nederlands beheersen op het moment van afronding van hun opleiding.

Als gevolg van de wijziging van het format en de fasegewijze oplevering door kenniscentra van kwalificatiedossiers op basis van het nieuwe format zal er voor het studiejaar 2007-2008 sprake zijn van vaststelling van verschillende generaties kwalificatiedossiers. Het betreft respectievelijk:

- de vaststelling van tweede generatie kwalificatiedossiers die voldoen aan het vernieuwde format. Het integraal vaststellen omvat ook het bij elk kwalificatiedossier behorende vernieuwde document Leren, Loopbaan en Burgerschap 2007-2008.
- Daar waar sprake was van eerste generatie kwalificatiedossiers 2006-2007 (die voldoen aan het voorgaande format), maar waarvoor nog geen tweede generatie kwalificatiedossier is ingediend/vastgesteld voor het studiejaar 2007-2008, zal dit eerste generatie kwalificatiedossier opnieuw worden vastgesteld voor 1 studiejaar, te weten voor het studiejaar 2007/2008. Het voorgaande brondocument 'Leren en Burgerschap' is via de 'schering en inslag' methode verbonden aan deze eerste generatie kwalificatiedossiers.

Doordat in 2007-2008 sprake is van verschillende generaties kwalificatiedossiers zijn er twee documenten van kracht. Voor 2007-2008 zijn in beide documenten eisen aan de beheersing van het Nederlands vastgesteld. Bij het vaststellen van deze eisen is het referentiedocument *Talen in de kwalificatieprofielen* (herziene versie, februari 2007) uitgangspunt geweest.

Het addendum *Nederlands in het kader van Leren en Burgerschap* behoort bij het document Leren en Burgerschap zoals deze is vastgesteld voor het studiejaar 2007-2008.

In het addendum zijn, onafhankelijk van de beheersingseisen van het Nederlands die zijn opgesteld vanuit de eisen van het beroep, de taalcompetentieprofielen opgesteld voor leren en burgerschap. Hierbij is vooral gekeken naar wat iemand nodig heeft en wat van iemand verwacht mag worden in het maatschappelijk functioneren in het algemeen én specifiek voor de vervolgoopleiding(en) waartoe de kwalificatie recht op toegang geeft.

Taalvaardigheid heeft immers een sterke relatie met de cognitieve ontwikkeling en het leren leren. Een onderscheid tussen taal voor leren, taal voor loopbaan en taal voor burgerschap wordt onnodig en onwenselijk geacht omdat taal alle domeinen bestrijkt.

¹ Voor deelnemers aan lopende experimenten is het brondocument Leren en Burgerschap van kracht zoals dit is vastgesteld bij aanvang van hun opleiding; zonder addendum.

Minimaal te bereiken niveaus voor Nederlands

Minimaal te bereiken niveaus voor Nederlands op niveau 1

	Luisteren	Lezen	Gesprekken voeren	Spreken	Schrijven
C1					
B2					
B1					
A2					
A1					

Minimaal te bereiken niveaus voor Nederlands op niveau 2

	Luisteren	Lezen	Gesprekken voeren	Spreken	Schrijven
C1					
B2					
B1					
A2					
A1					

Minimaal te bereiken niveaus voor Nederlands op niveau 3

	Luisteren	Lezen	Gesprekken voeren	Spreken	Schrijven
C1					
B2					
B1					
A2					
A1					

Minimaal te bereiken niveaus voor Nederlands op niveau 4

	Luisteren	Lezen	Gesprekken voeren	Spreken	Schrijven
C1					
B2					
B1					
A2					
A1					

Ijpunten en overwegingen bij het vaststellen van deze niveaus

Bij het vaststellen van de niveaus hebben de volgende ijkpunten en overwegingen een rol gespeeld:

- Het voorkómen van uitstroom van laaggeletterden in onze samenleving vanuit het reguliere onderwijs. Het gehele A-niveau beschrijft de taalvaardigheid van een *afhankelijke* taalgebruiker. Wat lezen en schrijven betreft kunnen we dit bestempelen als *laaggeletterd*.
- Een startkwalificatie (niveau 2) moet dus een onafhankelijke, geletterde taalgebruiker beschrijven en moet dus op B1 gepositioneerd worden voor alle vaardigheden. Niveau 1 mag daar, wat betreft de productieve vaardigheden, dus nog iets onder zitten. Wat lezen en luisteren betreft moet dit op niveau 1 echter B1 zijn omdat iemand anders het Nederlandse onderwijs gewoonweg niet kan volgen.
- Het *Inburgeringsexamen Binnenland* voor immigranten eist een taalniveau op A2 voor alle vaardigheden. Dit is een minimaal niveau van redzaamheid. Een gekwalificeerde mbo-er moet daar boven uit stijgen.
- Het Staatsexamen NT2 (I) ligt ongeveer op niveaus B1 en geeft recht tot toegang tot het mbo. De uitstroom van de niveaus 3 en 4 moeten daar dan boven uit stijgen. Het Staatsexamen NT2 (II) ligt ongeveer op niveau B2 en geeft recht tot toegang tot het HBO. Daarom moet de uitstroom van niveau 4 ook minimaal B2 zijn.
- Bij de doorstroom naar het hbo is taalvaardigheid Nederlands te vaak een struikelblok. Voor Lezen en Luisteren zou een C1 niveau wenselijk zijn. C1 is echter een zeer groot gebied dat ook reikt buiten het eigen vakgebied. Daarom is ervoor gekozen om C1 niet als uitstroomniveau te eisen, maar bij B2 te blijven. Voor het eigen vakgebied kan het echter zeker noodzakelijk zijn. Dit zou dan tot uitdrukking moeten komen in het niveau dat is vastgelegd vanuit de eisen van het beroep.
- In de tussenliggende niveaus is gekeken hoe een doorlopende leerlijn Nederlands kan worden vormgegeven, waarbij er van uit is gegaan dat de ontwikkeling van de receptieve vaardigheden (Lezen en Luisteren) altijd voorloopt op (en voorwaardelijk is voor) de ontwikkeling van de productieve vaardigheden. Het in ontwikkeling zijnde nieuwe beschrijvingskader Nederlands zal handvatten bieden voor het ontwerp van een dergelijke leerlijn.

Status van het addendum

Het addendum *Nederlands in het kader van Leren en Burgerschap*:

- is verbonden aan het brondocument Leren en Burgerschap zoals in maart 2007 vastgesteld door OCW voor eerste generatie kwalificatiedossiers 2007-2008;
- is van toepassing voor in 2007-2008 met de opleiding *startende* deelnemers; voor zover de opleidingen gebaseerd zijn op eerste generatie kwalificatiedossiers 2007-2008;
- is *niet* van toepassing voor deelnemers van lopende experimenten; die in eerdere experimentjaren 2004-2005, 2005-2006 en 2006-2007 met de eerste generatie kwalificatiedossiers de opleiding zijn begonnen;
- vraagt van scholen een nadere uitwerking in zowel de inrichting van het onderwijs als de uitvoering van examens voor in 2007-2008 startende deelnemers;
- vraagt van scholen een verantwoording van deze uitwerking in de onderwijs- en examenregeling voor de in 2007-2008 startende deelnemers;
- bevat dezelfde minimale eisen aan de beheersing van het Nederlands als het document Leren, Loopbaan en Burgerschap dat verbonden is aan de tweede generatie kwalificatiedossiers volgens het vernieuwde format
- De eisen aan de beheersing van het Nederlands betreffen kwalificatie-eisen. Dit betekent dat KCE toezicht houdt op de examenkwaliteit en de inspectie toezicht houdt op de onderwijskwaliteit.